

технології виготовлення одягу у майбутніх кравців. На основі експериментального дослідження виявлено, що методика формування предметної компетентності: підвищує рівень знань, вмінь учнів, досвіду; підвищує мотивацію до вивчення предмета “Технологія виготовлення одягу”; сприяє розвитку професійно важливих якостей особистості.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці та впровадженні аналогічних методик у професійно-теоретичну підготовку майбутніх кравців з метою забезпечення формування їх професійної компетентності.

1. Методичні рекомендації щодо створення професійних стандартів, заснованих на компетенціях, з напрямів: “Швейне виробництво”, “Будівництво”, “Торгівля”, “Ресторанний сервіс”. [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: http://www.ipto.kiev.ua/files/zvit_institutu/2012/sushenzeva/shveya_restoran.pdf.

2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>.

3. Нечіпор С.В. Моніторинг рівня сформованості предметної компетентності майбутнього кравця з технології виготовлення одягу / С.В. Нечіпор // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2012. – №4. – С. 79 – 87.

4. Нечіпор С.В. Проектування предметної компетентності майбутнього кваліфікованого робітника / С.В. Нечіпор // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2011. – № 5 – С. 73 – 82.

5. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии [Текст] / Е.В. Сидоренко. – СПб.: ООО “Речь”, 2000. – 350 с.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2013

УДК 346.548

Уляна Матоліч, кандидат медичних наук, викладач
Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ – ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР НАЯВНОГО РИНКУ ПРАЦІ

Стаття присвячена проблемам забезпечення медичної допомоги населенню, подоланню недуг, що допомагає зберегти на певному рівні ринок праці. Акцентується увага на місце слова лікаря під час зустрічі з хворими як один із засобів їх лікування. Стаття розрахована на широке коло читачів, в тому числі на лікарів, викладачів, аспірантів.

Ключові слова: Конституція, конвенція, ринок праці, слово, професія лікаря, нормативна база, комунікативність.

Літ. 9.

Уляна Матолыч, кандидат медицинских наук, преподаватель
Львовского национального медицинского университета имени Данила Галицкого

ЗДОРОВЬЕ НАЦИИ – ВАЖНЫЙ ФАКТОР ИМЕЮЩЕГОСЯ РЫНКА ТРУДА

Статья посвящена проблемам обеспечения медицинской помощи населению, преодолению недугов, помогает сохранить на определенном уровне рынок труда. Акцентируется внимание на месте слова врача во время встречи с больными как одним из средств их лечения. Статья рассчитана на широкий круг читателей, в том числе на врачей, преподавателей, аспирантов.

Ключевые слова: Конституция, конвенция, рынок труда, слово, профессия врача, нормативная база, коммуникативность.

Juliana Matolych, MD, professor of Lviv National Medical University named Daniel Galician

HEALTH OF THE NATION – AN IMPORTANT FACTOR AVAILABLE LABOR MARKET

Article is devoted to providing medical care, overcoming ailments that helps keep at a certain level labor market. The attention to the place of the doctor's words during a meeting with patients as a means of treatment. Article designed for a wide range of readers, including doctors, teachers and graduate students.

Keywords: Constitution, Convention, labor market, word, medical profession, the legal framework, communicativeness.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом видається чимало медичної літератури (наукової і популярної),

присвяченої тривожним проблемам здоров'я української нації. Велика кількість публікацій стосується раннього виявлення захворювань населення, рекомендацій щодо лікування окремих недуг.

“Упродовж останніх років, – як підкреслює В.І. Бобрицька, – визначається зростання захворюваності населення на хвороби крові та кровотворних органів на 51,3%, вроджені аномалії розвитку – на 21,5%, хвороби органів кровообігу – на 54%, хронічний бронхіт – на 21%, жовчокам’яна хвороба – на 28%. Зросла захворюваність на цукровий діабет в 1,6 рази” [4, 53].

Звичайно, що стан здоров’я людини визначається способом життя, негативними чинниками є шкідливі звички, незбалансоване, неправильне харчування, несприятливі умови праці, моральне і психічне навантаження, малорухливий спосіб життя, погані матеріально-побутові умови, незгода у сім’ї, самотність тощо.

Є чимало захворювань, які призводять до інвалідності. Серед них хвороби серцево-судинної системи, новоутворення, хвороби органів травлення, хвороби кістково-м’язевої системи і сполучної тканини.

У той же час у Конституції України наголошується: “Людина, її життя і здоров’я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю” (ст. 3); “Кожна людина має право на життя” (ст. 27); “Кожен має право на охорону здоров’я, медичну допомогу та медичне страхування... Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування” (ст. 49) [1].

Крім цього, в “Основах законодавства України про охорону здоров’я” наголошується, що громадяни мають право на охорону здоров’я і держава створює для цього відповідні умови, а саме: “...Створення сприятливих для здоров’я умов праці, відпочинку, навчання, побуту” (ст. 28) [2].

Конвенцією про права дитини, схваленою Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1989 року, яка затверджена Верховною Радою України 27 лютого 1991 року наголошується про право на життя, охорону дитинства і материнства: “Держави-учасниці визнають, що кожна дитина має невід’ємне право на життя. Держави-учасниці забезпечують максимально можливою мірою виживання і здоровий розвиток дитини” [3].

Таким чином, законодавча база і нормативні документи гарантують життя, медичне обслуговування населення України. А це дає можливість на високому медичному кваліфікаційному рівні надавати медичну допомогу тим, хто її потребує, і тим самим гарантувати стабільний ринок праці.

Ось чому нині значна частина науковців не тільки в галузі медицини, але й лікарський корпус України і населення нашої держави звернені до питання здоров’я української нації.

Це зв’язано з надзвичайно складною економічною, соціальною ситуацією в Україні, наслідками Чорнобильської трагедії, недотриманням здорового способу життя як важливого чинника розвитку і вдосконалення особистості.

Тривожним є те, що за дослідженням авторитетного американського агентства “Bloomderg” за станом здоров’я українців наша держава посіла лише 99-те місце серед 145 держав, в яких проводилось дослідження.

Дослідження Світового Банку даних також зафіксувало невтішний факт: у нас найгірший стан здоров’я населення з-поміж країн СНД та Східної Європи. Крім цього високі темпи скорочення життя населення, середня тривалість життя – одна з найнижчих у Європі. Викликає занепокоєння й те, що близько 60% школярів потерпають від хронічних недуг.

Ось така невтішна картина. Звичайно, що чимало чинників, які повинні позитивно впливати на здоров’я нації, залежить від політики держави в галузі економіки, екології, соціального захисту населення, а також у галузі медицини, виховання підрастаючих поколінь.

Слід пам’ятати мудрі слова М.В. Ломоносова, який стверджував: “...лише здоровий народ, який не викорінює, а, навпаки, всмоктує всі моральні ідеали, шанує мораль і дотримується етичних норм, а також багато користі у праці та знаннях, – лише той народ може назватися народом майбутнього – а, отже, великим народом” [5, 15].

Здоров’я – найцінніший скарб людини. Про це мають пам’ятати усі, адже, як правильно відзначає А.М. Узуткін, що здоров’я є загальнолюдською цінністю і поступово перетворюється на значущий показник і одночасно на необхідну передумову процесу соціальної системи в цілому і особистості зокрема [8, 152].

Але, не дивлячись на всі негативні виклики, зв’язані зі станом здоров’я людей, Академік Амосов з оптимізмом дивився у майбутнє. Він писав: “Людство не загине. Але для спасіння потрібна наполеглива праця” [9, 453].

І тут, насамперед, потрібно виявляти турботу про здоров’я дорослих і дітей, а це, у значній мірі залежить від лікаря, його професіоналізму, від гуманізму у спілкуванні з хворими. Треба пам’ятати, що слово лікаря нічим не замінити. Ось чому дуже важливо, щоб лікарі під час обстеження хворих були дуже уважними, щоб кожне слово плекало в хворого надію на повне видужання, щоб воно радувало і викликало позитивні емоції, адже успішно можна лікувати хвороби, коли хворий вірить у видужання, коли він

своїм оптимізмом мобілізує захисні резерви організму на боротьбу з недугою.

І тут на допомогу хворому повинно прийти слово лікаря.

Хто говорить, той сіє, хто слухає – збирає. Така мудрість віків відтворена в прислів'ях. Цей афоризм має пряме відношення не тільки до сім'ї, як до вихователки підростаючих поколінь, педагогів, але значною мірою і до лікарів, адже слово лікаря у структурі його діяльності займає, мабуть, першочергове значення.

Пам'ятаєте першу заповідь Гіппократа “не нашкодь”. Ці слова, адресовані лікарям давньогрецьким ученим, стосуються не тільки визначення правильного діагнозу хворому, визначення оптимального процесу лікування, але й мовленнєвого судження і тактовного висновку щодо стану недуги пацієнта.

Недарма за дві тисячі років до нашої ери один із постулатів древньої іранської медицини гласив: “Три знаряддя є в лікаря: слово, рослина і ніж”. Правда, існує думка, що ці слова належать Авіценні. Але як би там не було, слово ставилось на першому місці.

Пошлемось ще на одне положення згаданого вже Гіппократа, який також слово лікаря ставив на перше місце. Ось його думка: “Якщо є декілька лікарів, з яких один лікує травами, другий ножем, а третій словом, перш за все зверніться до того, хто лікує словом”.

А хіба втратили актуальність думки А. Моруа, викладені в статті “Про покликання лікаря”? Він, зокрема, писав: “Завтра, як і сьогодні, будуть хворі. Завтра, як і сьогодні, будуть потрібні лікарі. Медична наука стане ще точнішою, але перед нею, як і сьогодні, буде стояти... лікар класичного типу – той, чийм покликанням залишиться людяне спілкування з пацієнтом. Як і раніше, він буде втішати тих, хто страждатиме... І життя лікаря залишиться таким, як і сьогодні – важким, тривожним, героїчним і возвеличеним”.

Кожен медик, прочитавши роздуми А. Моруа про покликання лікаря, повинен задуматись, вникнути в глибоку суть цих слів: особливо варто задуматись над словами: “Лікар класичного типу – той, чийм покликанням є людяне спілкування з пацієнтом”.

Дуже суворо висловився В. Бехтерев щодо спілкування лікаря з хворим. Зокрема він писав: “Якщо хворому після розмови з лікарем не стає легше, це не лікар”. Хай ці слова суворі, але вони правдиві. Адже словом можна викликати функціональні зміни в організмі, які приведуть до поліпшення стану хворого, навіть до його одужання. Однак словом можна і вбити людину.

Недаремно народна мудрість гласить: “Рану від меча можна загоїти, рану, нанесену словом, не виликувати”.

Ми повністю поділяємо думку великого педагога Василя Сухомлинського, який писав: “Слово – це найтонший різець, здатний доторкнутися до найніжнішої рисочки людського характеру. Вміння користуватися ним – велике мистецтво. Тож оволодіймо цим різцем так, щоб з-під наших рук виходила тільки краса” [7, 167].

Ці слова варто пам'ятати кожному лікареві. Прочитані всього один раз, але прочитані вдумливо, вони запам'ятовуються на все життя, закарбовуються у пам'яті, проникають у людське серце. Треба тільки хотіти читати, розуміти їх і сприймати всім єством.

Звісно, лікарів хвилює передусім фізичне здоров'я громадян, письменників – моральне та духовне. Але ж і медикам, котрі лікують не хворобу, а саму людину, важливо знати, що вона собою являє, чим опікується, живе, чого прагне. Без цього можна поставити діагноз, але нелегко зрозуміти причини хвороби. Виявити їх допомагає слово. Воно є засобом впливу, оздоровлення в медицині і літературі.

Уже стало аксіомою: за будь-якого стану хворий повинен піти від лікаря з надією, отож треба вміти “розговорити” пацієнта, щоб зрозуміти, які моральні, душевні переживання, конфлікти зумовили біль фізичну.

А для цього треба досконало володіти літературною українською мовою. Багатство лексики лікаря, його барвисте мовлення залежить від читання лікарем художньої літератури. Велику цінність для духовного збагачення лікаря має наукова і художня література.

Медицина, як відомо, позбавляє людину страждань. “Література не лікар, а біль”, – писав О. Герцен. І тут нема парадоксу. У медицині є термін “аналгезія”. Він означає симптом важкої хвороби, викликаний втратою пацієнтом відчуття болю. Йому потрібно якнайшвидше допомогти, адже все може закінчитись трагічно. А слово, зокрема, художнє слово, протистоїть атрофії болю душевного. Втрата почуття співпереживання також є свідченням душевного стану, який неприпустимий особливо для лікаря. Література пробуджує в людині людяне саме через співчуття, страждання. Не випадково раніше до практичної роботи допускали лікарів, які мали ще й гуманітарну освіту. Серед них були завжди такі, які з часом ставали письменниками: А. Чехов, М. Булгаков, В. Вересаєв, Ю. Липа, М. Амосов, Ю. Щербак, В. Коротич та інші.

Читаючи наукову літературу, лікар збагачує

свій розум, зростає його інтелект, а читаючи художню літературу, він збагачує своє серце, своє почуття, стає добрішим, лагіднішим. Чимало талановитих письменників за фахом були лікарями.

Ми поділяємо думку Ю. Щербака про те, що література і медицина проростають з одного кореня – великого інтересу до людини, співчуття до неї, бажання допомогти, полегшити тілесні й душевні страждання людини. Пошлемось на деякі приклади.

Хвилюючими є художні твори великих лікарів і письменників. Це збірки поезій Ю. Липи “Суворість”, “Світлість”, “Вірую”, роман “Лікарі”. Та на особливу увагу заслуговують твори академіка Миколи Амосова. Не можна без хвилювання читати його повість “Думки і серце”, зі сторінок якої перед нами постає світлий образ хірурга, що йде тернистою дорогою, перемагаючи в боротьбі за життя людини.

Або візьмемо твір “Записки з майбутнього”, в якому гостро поставлено моральні питання, пов’язані з найповнішими досягненнями медичної науки і техніки. У цьому творі все життя, діяльність і творчість М. Амосова. Водночас М. Амосов особистим прикладом показував, як можна розширити сферу активного радісного життя.

Саме з художніх творів, написаних лікарями, можна почерпнути багато повчального і корисного всім, та особливо тим, хто лікує людей, повертаючи їм радість життя.

Як бачимо, про культуру спілкування лікаря написано чимало (ми звернулись до думки незначної кількості видатних людей про слово лікаря) і треба сказати, що значна кількість працівників у білих халатах, починаючи від няньок і провідних фахівців, успішно володіють словом у спілкуванні з хворими і не тільки хворими.

Заслуговує на увагу стиль роботи завідувача педіатричним відділенням поліклініки Івано-Франківського району м. Львова Меленчук Лариси. Вона не тільки вмє по-материнськи вислухати, обстежити хвору дитину, виявити її недугу, але й лагідним словом заспокоїти свого пацієнта і батьків. Встановивши точний діагноз захворювання дитини, визначивши курс лікування, проявляє найвищі етичні норми.

Повагою і пошаною користується серед населення Дрогобиччини відомий хірург Богдан Красногурський. Під час попереднього обстеження він проявляє виняткову увагу до хворого. Стоячи, запросить пацієнта сісти, під час діалогу час від часу вставляє слова: будь-ласка, будьте добрі, поясніть процес проходження

хвороби, словесно знімає стрес у хворого перед операцією.

Звичайно, якщо йдеться про рентгенівське обстеження, то в кожного виникає тривога, хто готується до цієї процедури. Але ці тривоги і переживання відразу спадають, коли хворий переступить поріг рентгенолога санаторію “Шахтар” м. Трускавця І. Котормуса. Його мова, як знеболуючий препарат, усмішка відразу вселяють надію хворому на те, що виявлені недуги обов’язково будуть вилікувані.

Або взяти відомого уролога Дрогобицької міської лікарні Вишневського Ігоря. Він настільки володіє словом, що в його мовленні воно є засобом лікування, психопрофілактики і діагностики.

У цій же лікарні високою повагою користується у хворих кардіолог Каракевич Юрій. Його висока культура й інтелігентність, уміння вести діалог з хворими різного віку, різного соціального стану, прагнення прийти їм на допомогу підвищують авторитет пана Юрія.

Та ще хочу сказати добре слово про педіатра М. Гагаловську, завідувача дитячої поліклініки у Дрогобичі.

Відомо, що більшість дітей із зрозумілих причин з боязню зустрічають працівників у білих халатах, адже різні щеплення, уколи під час захворювань у дітей, які їм завдають болю, породжують страх і переживання. Але Марія Степанівна своєю любов’ю до дітей, ніжністю дотику викликає у дітей довірливе ставлення.

У поліклініці, або, переступивши поріг домівки, Марія Степанівна своєю лагідною і ніжною мовою обов’язково викличе на діалог маленького пацієнта. Мовою, жестами, дотиком обов’язково заспокоїть дитя.

Її юні пацієнти ніколи не нервують, не падають в істерику, не протестують, а слухняно виконують прохання лікаря.

Відомо, що серцево-судинні захворювання, на жаль, посідають перше місце серед різних недуг. І дуже добре, якщо хвора людина зустріне чуйного, доброго і компетентного лікаря, який не тільки зарадить ліками, але й підтримає добрим словом. Таким є лікар залізничної лікарні м. Львова В.О. Колупаєв. Він завжди з усмішкою і добрим словом зустріне хворого, який переступає поріг його кабінету, не забуде запитати про настрій, родинні справи. Його доброзичливість у спілкуванні заспокоює людину, викликає впевненість і віру в подолання своєї недуги.

Заслуженим авторитетом на обласному рівні користується учений стоматолог В. Камінський. Звичайно, його робота є складною, майже ювелірною. Щоденно йому доводиться бачити

страждання і нечуваний зубний біль. У цих умовах він не тільки знеболіє відповідними ліками, але й словом знеболіє фізичні страждання, заспокоює душу свого пацієнта. Його дотепний жарт, вміння підтримати діалог з хворим вселяють повне довір'я до свого лікаря.

Не тільки в області, але й далеко за її межами, відоме ім'я Заслуженого лікаря України, головного уролога Львова В.А. Івашка. Це дійсно лікар від Бога. Власне Бог його надихає на професійну діяльність. З його зізнання, він завжди, йдучи на роботу, вступає до церкви, щоб помолитися. Молитва до Бога сприяє чистоті помислів і діяльності.

Власне так В. Івашко знаходив ключ до душі кожного хворого, особливо перед операцією, щоб вселити віру в Божу допомогу під час тяжких недуг, під час операцій тощо. Його розмови про мистецтво, культуру, на історичну тематику допомагають хворим часто забувати про свої недуги. Він переконаний, що слово лікаря – це найбільш сильний засіб допомогти долати недуги хворим людям. А в його устах слово, як скрипка в руках музиканта, як фарби і пензель у руках художника. І дійсно, немає слова, немає повноцінного лікування.

Про добрих людей у білих халатах, про їх хист використовувати слово у боротьбі з недугами, можна продовжувати розповідь. Я навела тільки декілька прикладів, які підтверджують велич слова у медичній практиці.

Висновки. Отже, медичні працівники в білих халатах, пам'ятайте про те, що мовна культура,

слово в устах лікаря – це животворний корінь культури особистості, важлива зброя лікаря у боротьбі з недугами кожної людини. Та ще пам'ятаймо, що лікарі також повинні бути носіями української мови, яку, на щастя, зберіг український народ.

Пам'ятаймо слова Олександра Олеся:
 Як довго ждали ми... Уклін чолом народу,
 Що рідну мову нам зберіг,
 Зберіг в таку страшну негоду,
 Коли він сам стоять не міг... [6, 183].

Насамкінець хочу ще раз підкреслити, що боротьба за здоров'я української нації є важливим і постійним резервом ринку праці.

1. Конституція України.
2. Декрет Кабінету Міністрів України №23 від 31 грудня 1992 року.
3. Конвенція про права дитини.
4. Бобрицька В.І. Сучасний стан здоров'я України //Валеологія. – 2011. – Частина 1. – С.53.
5. Ломоносов М.В. Для пользы общества коль радостно трудиться //Избранная проза. – М., 1986. – С. 15.
6. Олесь О. Все навколо зеленіє. – К., 1990. – С. 183.
7. Сухомлинський В.О. Слово про слово. Вибрані твори: в 5-ти томах. – К., 1977. – Т. 5. – С. 167.
8. Узуткін А.М. та ін. Інтеграція пізнавальної і духовної діяльності в системі навчання і виховання школярів. – К., 2001. – С. 152.
9. Енциклопедія Амосова. – К., 2003. – С. 453.

Стаття надійшла до редакції 03.04.2013

“Людина, – народжується на світ не для того, щоб зникнути безвісною пилінкою. Людина народжується, щоб лишити по собі слід вічний.”

*Василь Сухомлинський
 видатний український педагог*

“Я дуже хотів би обтерти сльози з очей тих, хто плачуть, потішити кожного, хто сумує, покріпити кожного, хто слабкий чи немічний, уздоровити кожного, хто хворий, просвітити кожного, хто темний! Я хотів би стати всім для всіх, щоби всіх спасти...”

*Андрей Шептицький
 єпископ української греко-католицької церкви*

